Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till Kommunfullmäktige

Datum:
2026-08-27

Diarienummer:
KSN-2025-01425

Handläggare:
Sofia Venemalm

Svar på motion om att inrätta en Tantjour, Karin Thalén Ottersgård (C)

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Karin Thalén Ottersgård (C) föreslår i en motion väckt 28 april 2025

- att utreda behov och utformning av en särskild verksamhet riktad till äldre kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, en så kallad tantjour,
- att en särskild informationskampanj utformas och genomförs i syfte att höja kunskapen om våld i nära relationer bland äldre, samt
- att Trygghetsjouren ges kompetensutveckling i frågor om våld i nära relationer för att bättre kunna hantera sådana ärenden.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samarbete med socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen.

Ärendet behandlades av äldrenämnden 10 juni 2026, av socialnämnden 16 juni 2026 och av kommunstyrelsen 17 juni 2026.

Föredragning

En hög ålder innebär ofta ett ökat beroende av andra, vilket kan öka risken för våldsutsatthet och göra det svårare att bryta en destruktiv relation. För att kunna upptäcka och motverka våld krävs kunskap om våldets uttryck, hur det identifieras och hur frågan kan lyftas. Kontinuerlig kompetensutveckling är därför avgörande.

Postadress: Uppsala kommun, kommunledningskontoret, 753 75 Uppsala
Besöksadress: Stadshusgatan 2
Telefon: 018-727 00 00 (Kontaktcenter)
E-post: kommunledningskontoret@uppsala.se
www.uppsala.se

Uppsala kommun bedriver redan ett omfattande arbete genom utbildningsinsatser till personal inom vård och omsorg, inklusive särskilt boende, hemvård och LSS, samt genom vidareutbildning av våldsombud. Arbetet följs upp och utvecklas löpande utifrån behov.

En central utveckling är det gemensamma Nexusinitiativet, där socialnämnden och äldrenämnden har fattat beslut om en samlad satsning vid kommunens träffpunkter för äldre. Inom ramen för initiativet får samtliga medarbetare utbildning och kompetenshöjning genom Nexus, samtidigt som riktade informationsinsatser genomförs direkt till besökare på träffpunkterna.

Satsningen syftar till att öka tryggheten för äldre, stärka personalens förmåga att tidigt upptäcka våldsutsatthet och säkerställa att fler får kännedom om och tillgång till rätt stöd. Genom att kombinera kompetenshöjning med närvaro i verksamheterna förbättras möjligheterna att nå personer som annars inte söker hjälp.

Nexus möter redan idag äldre våldsutsatta och utgör en viktig del av kommunens stödstruktur. Genom Nexusinitiativet förstärks samarbetet ytterligare, med fokus på både kompetenshöjning och ökad tillgänglighet till stöd för målgruppen.

Parallellt fortsätter kommunen att utveckla informationsinsatser och samverkan med civilsamhället. Verksamheter som Anhörigcentrum, äldreombudsman och idéburna organisationer utgör viktiga komplement. Även Trygghetsjouren omfattas av riktade utbildningsinsatser för att stärka förmågan att identifiera och hantera våld i äldres nära relationer. Därutöver finns specialiserade stödverksamheter inom civilsamhället, såsom Samariterhemmets Samtalsmottagning för äldre, som erbjuder kostnadsfria terapeutiska samtal för personer över 65 år, samt Ebbamottagningen, som erbjuder stöd och samtalsbehandling till personer som utsatts för sexuellt utnyttjande.

Sammantaget bedöms kommunen ha en stabil grund i arbetet, som genom Nexusinitiativet ytterligare förstärks och utvecklas för att möta aktuella behov.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad till den 27 augusti 2026
- Bilaga 1, Motion om att inrätta en Tantjour, Karin Thalén Ottersgård (C)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från äldrenämnden 10 juni 2026
- Bilaga 3, Protokollsutdrag från socialnämnden 16 juni 2026
- Bilaga 4, Protokollsutdrag från kommunstyrelsen 17 juni 2026

Kommunledningskontoret

Birgitta Pettersson Stadsdirektör	Ingela Hagström Utvecklingsdirektör och biträdande stadsdirektör

Inkom till Uppsala kommun 2025-04-28, KSN-2025-01425-1

Centerpartiet
UPPSALA

Motion om att inrätta en Tantjour

Enligt statistik från ROKS (Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige) har endast 1 % av alla kvinnor över 65 år sökt stöd via någon av deras kvinnojourer. Samtidigt vet vi att var tredje kvinna utsätts för våld av en nära anhörig någon gång under livet, och att detta förekommer i alla samhällsskikt. Det finns därför ingen anledning att tro att äldre kvinnor skulle vara undantagna – men området är tyvärr otillräckligt utforskat och inte politiskt prioriterat.

Att så få äldre kvinnor söker stöd tyder på ett stort mörkertal när det gäller våld mot äldre kvinnor. I en undersökning från ROKS nämns att 25 våldsutsatta kvinnor "hittades" på en liten ort i glesbygd. De som upptäckte kvinnorna arbetade inom hemtjänsten eller var engagerade i pensionärsföreningar, och kom därigenom i kontakt med de utsatta.

Vi vet också att desto längre en person har levt under våld och förtryck, desto högre blir tröskeln för att söka hjälp. Enligt statistik från Brå:s (Brottsförebyggande rådet) är det endast 2 % av äldre personer (65+) som utsatts för våld i nära relationer som har polisanmält händelsen. Våldet kan dessutom ha ökat gradvis över tid. Våld i form av försummelse, bristande vård, psykiskt eller ekonomiskt våld är exempel på övergrepp som äldre kvinnor inte alltid identifierar som just våld. Många äldre kvinnor är dessutom ovana vid att ta plats, och vill inte belasta sin omgivning – i stället försöker de vara en resurs för familjen.

Bland äldre finns också en utbredd oro för att uppfattas som en börda eller att inte tas på allvar – en farhåga som dessvärre ofta bekräftas. Fysiska skador eller nedsatthet tolkas ofta som naturliga delar av åldrandet. Erfarenheterna från övergreppen inom äldreomsorgen i Uppsala kommun visar tydligt hur osynlig denna grupp är, och hur svårt det är för äldre kvinnor att få sin röst hörd, även vid allvarliga incidenter.

BRÅ:s statistik visar också att äldre som söker stöd inte tas på allvar i samma utsträckning som yngre. Endast 24 % av de över 65 år som sökt hjälp har fått det stöd de efterfrågat – att jämföra med 92 % i åldersgruppen 45–64 år.

Mot denna bakgrund menar vi att Uppsala kommun behöver inrätta en särskild verksamhet med kunskap om äldre kvinnors livssituation, för att bättre nå, förstå och stötta kvinnor som utsätts för våld i nära relation. Runt om i Sverige finns initiativ till så kallade "tantjourer" som kan fungera som inspiration.

För att fler ska kunna upptäcka våldsutsatta äldre och för att fler ska våga söka hjälp behöver även en riktad informationskampanj genomföras. Den bör vända sig till exempelvis yrkesgrupper som möter äldre, anhöriga, pensionärsföreningar – men också till de äldre själva.

En kommunal verksamhet som särskilt behöver stärka sin kompetens i dessa frågor är Trygghetsjouren. Centerpartiet har tidigare motionerat om att Trygghetsjouren ska vara tillgänglig för alla äldre. Det är särskilt angeläget i just dessa sammanhang, eftersom

Centerpartiet
UPPSALA

tryggheten, stödet och hjälpen behöver kunna nå fram snabbt – och i samverkan med exempelvis SOS Alarm, sjukvård och polis.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Centerpartiet att kommunfullmäktige beslutar:

att utreda behov och utformning av en särskild verksamhet riktad till äldre kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, en så kallad tantjour,

att en särskild informationskampanj utformas och genomförs i syfte att höja kunskapen om våld i nära relationer bland äldre, samt

att Trygghetsjouren ges kompetensutveckling i frågor om våld i nära relationer för att bättre kunna hantera sådana ärenden.

Karin Thalén Ottersgård (C)
2025-04-23

Inkom till Uppsala kommun 2026-06-22, KSN-2025-01425-3

Uppsala kommun

Äldrenämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-10

§ 48

Svar på motion om att inrätta en Tantjour från Karin Thalén Ottersgård (C)

ALN-2026-00272

Beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Karin Thalén Ottersgård (C) föreslår i en motion väckt 28 april 2025

- att utreda behov och utformning av en särskild verksamhet riktad till äldre kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, en så kallad tantjour,
- att en särskild informationskampanj utformas och genomförs i syfte att höja kunskapen om våld i nära relationer bland äldre, samt
- att Trygghetsjouren ges kompetensutveckling i frågor om våld i nära relationer för att bättre kunna hantera sådana ärenden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad till 4 juni 2026
- Bilaga, Motion om att inrätta en Tantjour från Karin Thalén Ottersgård (C)

Yrkanden

Anna Wetterbom (C), Cecilia Forss (M), Ola Gustavsson (L) och Evalina Solem (KD) yrkar bifall till motionen.

Lars Håkan Andersson (V), Asal Gohari (S) och Saga Karlsson (MP) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer liggande förslag att besvara motionen mot Anna Wetterboms (C)

Äldrenämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-10

m.fl. förslag att bifalla motionen, och finner att nämnden beslutar enligt liggande förslag.

Reservationer

Cecilia Forss (M), Ola Gustavsson (L), Anna Wetterbom (C), Evelina Solem (KD) och Lena Sandström (M) reserverar sig enligt följande:

Uppsala kommun har en trygghetsjour men den är begränsad till personer med trygghetslarm. Det finns också socialjour, kontaktcentrum, fler olika resurcentra och jourer i samarbete med kommunen. Vi menar att det blir för mycket att hålla ordning på med olika telefonnummer och olika telefontider.

Alla seniorer behöver trygghet i vardagen och skall kunna få hjälp på ett enkelt sätt, dygnet om. Ett område som idag är splittrat på många utförare är våld i nära relationer. Särskild kunskap behövs då våldet ofta är annorlunda än för yngre.

Ett annat område är akuta behov av omsorg, dvs som inte kan vänta på hantering av biståndshandläggare under ordinarie handläggningstid. Då skall man inte behöva leta efter uppgifter till en socialjour, vars kunskaper om äldres omsorgsbehov kan variera.

Verksamhet som Uppsala kommun erbjuder är mycket bra. Men det är svårt att veta vad som finns och att hålla ordning på alla olika kontakter och telefontider. Risken är stor att man inte hittar rätt.

Även andra behov kan uppstå utan förvarning. Ett effektivt sätt att samla kunskap och hjälpåtgärder är jourtelefon. Största fördelen är att den som behöver hjälp inte behöver ha kunskap om alla instanser som kan erbjuda hjälp.

Vi yrkar bifall till Centerns båda motioner om trygghetsjour och tantjour.

Uppsala kommun

Socialnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-16

§ 92

Svar på motion om att inrätta en Tantjour Karin Thalén Ottersgård (C)

SCN-2026-00489

Beslut

Socialnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Karin Thalén Ottersgård (C) föreslår i en motion väckt 28 april 2025

- att utreda behov och utformning av en särskild verksamhet riktad till äldre kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, en så kallad tantjour,
- att en särskild informationskampanj utformas och genomförs i syfte att höja kunskapen om våld i nära relationer bland äldre, samt
- att Trygghetsjouren ges kompetensutveckling i frågor om våld i nära relationer för att bättre kunna hantera sådana ärenden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad till den 21 april 2026
- Bilaga, Motion om att inrätta en Tantjour från Karin Thalén Ottersgård (C)

Yrkanden

Sofia Andersson (M), Vivianne Eriksson (M), Viviane Obaid (C), Leif Boström (KD) och Ludvig Arbin (L) yrkar att motionens ska bifallas.

Hanna Victoria Mörck (V) yrkar avslag på Sofia Anderssons (M) m fl. yrkande och yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Sofia Anderssons (M) m fl. yrkande mot eget yrkande och finner

Socialnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-16

bifall till eget yrkande om bifall till liggande förslag.

Reservationer

Sofia Andersson (M), Vivianne Eriksson (M), Viviane Obaid (C), Leif Boström (KD) och Ludvig Arbin (L) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Protokollet är justerat elektroniskt. De elektroniska underskrifterna återfinns sist i protokollet.	Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

§ 268

Svar på motion från Karin Thalén Ottersgård (C) om att inrätta en Tantjour

KSN-2025-01425

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Karin Thalén Ottersgård (C) föreslår i en motion väckt 28 april 2025

- att utreda behov och utformning av en särskild verksamhet riktad till äldre kvinnor som utsätts för våld i nära relationer, en så kallad tantjour,
- att en särskild informationskampanj utformas och genomförs i syfte att höja kunskapen om våld i nära relationer bland äldre, samt
- att Trygghetsjouren ges kompetensutveckling i frågor om våld i nära relationer för att bättre kunna hantera sådana ärenden.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 1 juni 2026
- Bilaga 1, Motion om att inrätta en Tantjour, Karin Thalén Ottersgård (C)

Yrkanden

Ehsan Nasari (C), Therez Almerfors (M), Jonas Segersam (KD) och Anders A Aronsson (L) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer liggande förslag att besvara motionen mot Ehsan Nasaris (C) m.fl. yrkande att bifalla densamma och finner att kommunstyrelsen bifaller liggande förslag att besvara motionen.

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

Reservationer

Ehsan Nasari (C)och Jonas Petersson (C) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

> Enligt statistik från ROKS (Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige) har endast 1 % av alla kvinnor över 65 år sökt stöd via någon av deras kvinnojourer. Samtidigt vet vi att var tredje kvinna utsätts för våld av en nära anhörig någon gång under livet, och att detta förekommer i alla samhällsskikt. Det finns därför ingen anledning att tro att äldre kvinnor skulle vara undantagna – men området är tyvärr otillräckligt utforskat och inte politiskt prioriterat.
>
> Centerpartiet menar att Uppsala kommun behöver inrätta en särskild verksamhet med kunskap om äldre kvinnors livssituation, för att bättre nå, förstå och stötta kvinnor som utsätts för våld i nära relation. Runt om i Sverige finns initiativ till så kallade "tantjourer" som kan fungera som inspiration. Att kommunstyrelsen valde att besvara vår motion och inte bifalla den är därför något som vi reserverar oss mot.

Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) samt Sofia Andersson (M), Fredrik Hultman (M) och Mats Gyllander (M) reserverar sig mot beslutet enligt följande:

> Vi reserverar oss till förmån för att bifalla motionen
>
> Uppsala kommun har en trygghetsjour men den är begränsad till personer med trygghetslarm. Det finns också socialjour, kontaktcentrum, fler olika resurcentra och jourer i samarbete med kommunen. Vi menar att det blir för mycket att hålla ordning på med olika telefonnummer och olika telefontider.
>
> Alla seniorer behöver trygghet i vardagen och skall kunna få hjälp på ett enkelt sätt, dygnet om. Ett område som idag är splittrat på många utförare är våld i nära relationer. Särskild kunskap behövs då våldet ofta är annorlunda än för yngre.
>
> Ett annat område är akuta behov av omsorg, dvs som inte kan vänta på hantering av biståndshandläggare under ordinarie handläggningstid. Då skall man inte behöva leta efter uppgifter till en socialjour, vars kunskaper om äldres omsorgsbehov kan variera.
>
> Verksamhet som Uppsala kommun erbjuder är mycket bra. Men det är svårt att veta vad som finns och att hålla ordning på alla olika kontakter och telefontider. Risken är stor att man inte hittar rätt. Även andra behov kan uppstå utan förvarning. Ett effektivt sätt att samla kunskap och hjälpåtgärder är jourtelefon. Största fördelen är att den som behöver hjälp inte behöver ha kunskap om alla instanser som kan erbjuda hjälp.

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2026-06-17

Särskilda yttranden

Stefan Hanna (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

> Utvecklingspartiet demokraterna, UP, anser att det är mycket viktigare att inrätta en separat äldre akut för sjuka än att inrätta en ”Tantjour”. Det är inte ekonomiskt hållbart att skapa separata och hårt specialiserade verksamheter för alla problem som finns i vårt samhälle. UP anser att den rätta vägen att gå är att stärka redan befintliga organisationer som jobbar med att motverka våld i nära relationer och våld rent generellt.

Maria Rosander (SD) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

> Sverigedemokraterna delar motionärernas grundläggande oro. Äldre ska inte falla mellan stolarna – vare sig de behöver akut hjälp i hemmet eller lever med våld i nära relation.
>
> Samtidigt är det inte alltid nya organisatoriska enheter som behövs. Det viktigaste är att de funktioner vi redan har fungerar, är tillgängliga och har rätt kompetens att upptäcka, bemöta och agera när äldre behöver stöd.
>
> För att säkerställa detta krävs tydlig styrning, god samverkan och ett systematiskt arbete med uppföljning och kvalitetskontroll. Vi behöver veta att de insatser som beslutas också får avsedd effekt och når de äldre som behöver dem. Det kräver transparens, ansvarstagande och en vilja att följa upp resultat – inte bara goda intentioner och nya projekt.
>
> För den äldre som behöver hjälp spelar det mindre roll vilken organisatorisk lösning kommunen väljer. Det avgörande är att stödet finns där när det behövs, att ingen avfärdas eller lämnas utan hjälp och att anhöriga kan känna trygghet i att kommunen tar sitt ansvar.